

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus  
(dokumento sudarytojo pavadinimas)2024m. vasario 28d. įsakymu Nr. VI-20  
(data, dokumento rūšies pavadinimas)**DIRBANČIO PRIE MEDIENOS TEKINIMO STAKLIŲ**

(darbuotojo profesijos pavadinimas)

**DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 9****I. BENDROJI DALIS**

- 1.1. Dirbti prie medienos tekinimo staklių leidžiama asmenims ne jaunesniems kaip 18 metų amžiaus, pasitikriniusiems sveikatą, turintiems specialųjį profesinį pasiruošimą, išklausiusiems įvadinį saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos, saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos darbo vietoje instruktavimus.
- 1.2. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.3. Darbuotojui draudžiama ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines bei toksines medžiagas.
- 1.4. Draudžiama atsinešti į įstaigos teritoriją, darbo vietą alkoholinius gėrimus, narkotines, chemines, sprogstamąsias medžiagas.
- 1.5. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.
- 1.6. Darbuotojas, pastebėjęs kitą neblaivų darbuotoją, privalo apie tai nedelsdamas pranešti administracijai ar prevencijos komisijai ir, esant reikalui, imtis priemonių galimai nelaimei užkirsti.
- 1.7. Darbo ir poilsio režimas:
  - 1.7.1. konkretus darbo ir poilsio režimas, poilsio vieta nustatomi darbo tvarkos taisyklėse.
  - 1.7.2. pietų pertrauka ne trumpesnė kaip 30 min.
- 1.8. Rūkyti tik tam skirtose ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose.
- 1.9. Žinoti pirmines gaisro gesinimo priemones, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.
- 1.10. Asmens higienos reikalavimai:
  - 1.10.1. darbuotojas prieš darbo pertraukas turi švariai nusiplauti rankas;

- 1.10.2. eiti į visuomeninio maitinimo įstaigas persirengus švariais rūbais;
- 1.10.3. nelaikyti kartu savo drabužių su spec. darbo drabužiais.
- 1.11. Pastebėjus, įrenginių, įrangos, staklių gedimus, darbus nutraukti ir pranešti tiesioginiam vadovui.
- 1.12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti skubiąją medicinos pagalbą **bendruoju pagalbos telefonu – 112.**
- 1.13. Darbuotojui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė.

## II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

### 2.1. Profesinės rizikos veiksniai:

- 2.1.1. išsprūdę iš staklių pjovimo įrankiai ir ruošiniai- galimos traumos ir sužeidimai;
- 2.1.2. elektros srovė; paveikus elektros srovei netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla ir kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;
- 2.1.3. pjovimo įrankių ir įtaisų ašmenys;
- 2.1.4. neteisingai išgaląsti arba atšipę pjovimo įrankiai;
- 2.1.5. neteisingai įstatyti ir įtvirtinti pjovimo įrankiai;
- 2.1.6. atskilusios ar lūžusios pjovimo įrankių bei įrankių dalys;
- 2.1.7. triukšmas - veikia periferinę nervų sistemą;
- 2.1.8. gaisro pavojus;
- 2.1.9. dulkėtumas - kvėpavimo takų ligos;
- 2.1.10. terminiai nudegimai;
- 2.1.11. veikiantis įrenginys;
- 2.1.12. tekintojo darbo pobūdis stovint;
- 2.1.13. neteisingai sureguliuotos staklės- galimos traumos;
- 2.1.14. tekintojo nemokėjimas dirbti, neatidumas;
- 2.1.15. slidžios grindų dangos - galimos traumos;
- 2.1.16. mažas apšvietimas - regos sutrikimai;
- 2.1.17. Covid-19 virusas.
- 2.2. Saugos priemonės:
  - 2.2.1. apsisaugojimui nuo elektros traumų sekti, kad nebūtų pažeista laidų ir kabelių izoliacija, įrenginiai turi būti patikimai įžeminti;
  - 2.2.2. apsisaugojimui nuo galimų traumų, laikytis mechanizmų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų, naudoti tvarkingas darbo priemones;

- 2.2.3. apsisaugojimui nuo griuvimo, išvalyti slidžias grindų dangas;
- 2.2.4. akių apsaugai dėvėti apsauginius akinius;
- 2.2.5. darbo metu būtina naudoti triukšmą mažinančias priemones arba trumpinti triukšmo trukmę;
- 2.2.6. draudžiama staklėmis apdirbti apipuvusią, apledėjusią, su giliais skersiniais plyšiais, su vinimis, vielomis, skeveldromis ir pan. medieną, taip pat technologiškai neparuoštą medieną.
- 2.2.7. netoli darbo vietos turi būti įrengti poilsio, asmeninės higienos kambariai, jie aprūpinti pirmosios pagalbos priemonėmis.
- 2.3. Asmeninės apsaugos priemonės:
  - 2.3.1. medvilninis kostiumas;
  - 2.3.2. darbinės pirštinės;
  - 2.3.3. darbiniai batai;
  - 2.3.4. respiratorius;
  - 2.3.5. apsauginiai akiniai.

### III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1. Prieš darbo pradžią, medienos tekintojas privalo atlikti staklių išorinę apžiūrą.
- 3.2. Prieš dirbant patikrinti, ar diržai gerai įtempti.
- 3.3. Patikrinti spaustuvus ir kitus įrenginius, kad įsitikinant ar neatsilaisvino apdorojamos detalės tvirtinimo varžtai.
- 3.4. Prieš pradėdant suktis špindeliui patikrinti, ar visos griebtuve ar liunete įtvirtintos dalys gerai pritvirtintos.
- 3.5. Įsitikinti, kad centrinė ertmė yra pakankamai didelė ir jos kampas teisingas.
- 3.6. Sumontavus ant špindelio visas priklausančias dalis neviršyti leistino apsukų skaičiaus.
- 3.7. Prieš dirbant su staklėmis palaukti, kol įšils špindelis ir kiti padavimo mechanizmai.
- 3.8. Įsitikinti, kad surinkti įrankiai atitinka užprogramuotų įrankių numerius.
- 3.9. Patikrinti ir stebėti ar veikiant nekyla nenormalių triukšmų.
- 3.10. Reikia patikrinti darbo vietos aplink stakles būklę, jos apšvietimą.
- 3.11. Patikrinti staklių elektros įrenginių įžeminimo tvarkingumą.
- 3.12. Įsitikinti, kad įrankio ilgis yra toks, kad nesilies špindelio ar gnybtų turinčių dalių.
- 3.13. Nors įrankio laikiklis gali būti sumontuotas kairėje ar dešinėje, nežiūrint į tai, patikrinti, ar jis teisingoje padėtyje.
- 3.14. Nenaudoti įrankio matavimo prietaiso (ar ilgio matavimo prietaiso mazgo) neįsitikinus, kad jis niekam nemaišo.
- 3.15. Patikrinti staklių valdymo įtaisus.

- 3.16. Medienos tekintojas turi įsitikinti, ar gerai žino staklių visų valdymo įtaisų paskirtį.
- 3.17. Patikrinti blokatoriaus, neleidžiančio įjungti stakles, jeigu suklys fiksuotas stabdžiu, veikimą.
- 3.18. Patikrinti, ar yra visi tekinimo darbui reikalingi peiliai, ar jie gerai užgalasti.
- 3.19. Patikrinti, ar yra tekinimo peilių keitimui ir jų įtvirtinimui laikiklyje reikalingi įrankiai.
- 3.20. Patikrinti, kaip įtvirtintas tekinimo peilių laikiklis. Darbo metu jis neturi judėti, pasislinkti į šonus.
- 3.21. Surinkus įrankius ir apdorojamą detalę atlikti bandymą.

#### IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

- 4.1. Nejungti staklių su nuimtu gaubtu.
- 4.2. Staklėms veikiant neliesti aušinimo skysčio purkštuvu.
- 4.3. Keisti sukimosi greitį galima tik staklėms veikiant.
- 4.4. Neleisti kauptis drožlėms.
- 4.5. Visada naudoti tik tam darbui skirtą ir staklių techninius duomenis atitinkantį įrankį.
- 4.6. Atšipusius įrankius kuo greičiau pakeisti.
- 4.7. Ilgesnių kaip 800 mm ir plonų detalių tekinimui reikia naudoti prietaisus (liunetes), neleidžiančius tekinimo metu detalei judėti arba sulinkti.
- 4.8. Sunkių špindelių, liunetės ir ruošinių kėlimui naudoti atitinkamą kėlimo įrangą.
- 4.9. Detalių įtvirtinimas staklėse turi būti patikimas.
- 4.10. Draudžiama dirbti staklėmis dėvint palaidus darbo drabužius, be galvos apdangalo, be saugos akinių.
- 4.11. Draudžiama dirbti staklėmis, jeigu prie jų valdymo įtaisų nėra aiškių užrašų arba simbolių, nusakančių valdymo įtaisų paskirtį.
- 4.12. Darbuotojui draudžiama:
  - 4.12.1. leisti dirbti staklėmis pašaliniams asmenims;
  - 4.12.2. darbo pertraukų metu palikti stakles neišjungtas;
  - 4.12.3. stabdyti besisukantį ruošinį rankomis;
  - 4.12.4. dirbti staklėmis pastebėjus jų darbo nesklandumus;
  - 4.12.5. išjungus stakles, palikti jų paleidimo įtaisus neužrakintus;
  - 4.12.6. palikti darbo vietą be atsakingo vadovo leidimo.

#### V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 5.1. Dingus elektros srovei tuoj pat išjungti pagrindinį variklį.

- 5.2. Darbuotojas, pastebėjęs, kad gali įvykti avarija, ar išgirdęs staklių perdavimo mechanizme neįprastus garsus, pajutęs elektros srovę, privalo nedelsdamas išjungti stakles, ant paleidimo įrenginio užkabinti lentelę su užrašu "Nejungti", informuoti meistrą ar kitą įgaliotą darbdavio atstovą.
- 5.3. Kilus gaisrui, reikia iškviešti ugniagesius **bendruoju pagalbos telefonu – 112** ir turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti vadovą. Kilus pavojui sveikatai ar gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.
- 5.4. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą, esant reikalui, iškviešti gydytoją; apie įvykį pranešti tiesioginiam vadovui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui; išsaugoti nelaimingo atsitikimo vietą nepaliestą, jei tai nekelia pavojaus dirbančiųjų ar aplinkinių žmonių gyvybei bei sveikatai.

## I. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Prieš išjungiant staklių variklį variatoriaus svirtį reikia perjungti į mažiausią greitį.
- 6.2. Kai operacijų serija baigta išjungti valdymo sistemos jungiklį, pagrindinį jungiklį ir pagrindinės srovės jungiklį.
- 6.3. Nuvalyti nuo išjungtų staklių dulkes, skiedras ir pjuvenas.
- 6.4. Nepalikti staklėse nebaigtų apdirbti detalių, įstrigusių ruošinių ar šipulių.
- 6.5. Sutvarkyti darbo vietą aplink stakles.
- 6.6. Surinkti naudotus įrankius, asmeninės apsaugos priemones, nusivilkti darbo drabužius, nusiauti darbo avalynę ir padėti į jų saugojimo vietą.
- 6.7. Apie darbo metu pastebėtus nesklandumus ar trūkumus pranešti tiesioginiam vadovui arba kitam darbdavio įgaliotam asmeniui.
- 6.8. Nusiprausti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu, esant galimybei nusiprausti po dušu.